

СЕКЦІЯ №3

Баранова В.Г.
д.е.н., професор
Шикіна Н.А.
к.е.н., доцент

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ

Зміни, які сьогодні відбуваються в суспільстві, в технологіях, у відношеннях між державами і спільнотами вимагають відповідних змін в системі освіти взагалі та в організації навчального процесу у вищих навчальних закладах, зокрема. Особлива увага у данному контексті має приділятися саме організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів як основного засобу засвоєння навчального матеріалу. Виконання студентами індивідуальних завдань з навчальних дисциплін буде сприяти відпрацюванню та засвоєнню навчального матеріалу, закріпленню та поглибленню отриманих в ході аудиторних занять знань і, головне, формуванню культури розумової праці та навичок самоосвіти, а також розвитку творчих здібностей у студентів.

Такий підхід у свою чергу потребує необхідність перенесення акценту з процесу викладання на процес навчання [1, с. 90]. Відтак основна задача викладача полягає в наступному:

- забезпечити навчальний процес відповідними навчально-методичними матеріалами;
- передати студентам знання з конкретної дисципліни та продемонструвати зв'язок з іншими дисциплінами;
- розкрити сутність існуючих проблем та дискусійних питань в межах конкретної дисципліни;
- допомогти студентам правильно організувати процес самостійної навчально - пізнавальної діяльності;
- навчити студентів вчитися, у тому числі самостійно, та ефективно управляти власним часом;
- привити студентам любов до розумової праці та до самоосвіти.

За таких умов викладач виступає свого роду посередником між накопиченими знаннями та студентами, які мають виконати відповідну, не менш важливу, роботу, а саме:

- отримати знання з конкретної дисципліни;
- закріпити та засвоїти в ході самостійної роботи отриманий матеріал;
- бути здатним застосовувати з часом отримані знання на практиці;
- збагатити отримані знання власним досвідом та передати їх наступним поколінням.

Основна складність цієї роботи полягає в тому, що достовірно оцінити її якість (як на рівні викладача, так і на рівні студента) можна по-перше лише опосередковано, а по-друге, лише з часом. Це пов'язано з тим, що як для викладача недостатньо лише передати студентам знання, так для студентів недостатньо просто запом'ятати отриманий матеріал. Оскільки процес навчання є більш глибоким і за соєю формою, і за своєю сутністю.

Значною мірою процес навчання може бути значно покращений за умов поєднання в процесі самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів двох напрямів: навчально-пізнавальної та науково-пізнавальної діяльності студентів. Глибинна сутність основних напрямів самостійної пізнавальної діяльності студентів розкривається в їх меті та призначенні.

Для навчально-пізнавальної діяльності студентів вона полягає у більш глибокому засвоєнні лекційного та практичного матеріалу та у розширенні горизонтів бачення предмету і можливостей його застосування на практиці. Відповідно для науково-пізнавальної діяльності найбільш важливим є спонукання та мотивація студентів до наукового пошуку, наукового пізнання та подальшої реалізації наукового потенціалу.

Незважаючи на те, що наукова діяльність ніколи не була і не є масовою, саме вона сприяє з одного боку посиленню розумової діяльності студентів, а з іншого – дозволяє викладачу знаходити, розкривати та сприяти подальшій реалізації наукового потенціалу студентів. Цей процес супроводжується:

- збором фактичного матеріалу, на якому має будуватись подальше наукове дослідження;
- пошуком та визначенням наукових проблем;
- аналізом причинно-наслідкових зв'язків визначених проблем;
- формулюванням наукової гіпотези як форми розвитку наукового пізнання;
- доказом (або спростуванням) наукової гіпотези як одного із шляхів до встановлення істини;
- теоретичним узагальненням основних результатів наукового дослідження.

При цьому основною характерною ознакою організації самостійної навчально-пізнавальної та науково-пізнавальної діяльності студентів має бути системний підхід, який починається на перших курсах та закінчується написанням та захистом студентами магістерських (дипломних) робіт. Такий підхід дозволяє з одного боку підвищити професійну мотивацію студентів, а з іншого – виявити та допомогти реалізувати науковий потенціал молоді, яка навчається у ВНЗ.

Отже, високий рівень організації самостійної навчально-пізнавальної та науково-пізнавальної діяльності студентів не тільки сприяє якісному засвоєнню студентами навчального матеріалу, а ще й закладає основи подальшої постійної самоосвіти та самовдосконалення молодого покоління.

Список використаних джерел:

1. Канівець М.В. Роль самостійної роботи в процесі саморозвитку студентів / Канівець М.В. // Теорія і практика управління соціальними системами. - 2012 р. - № 2. – С. 87-94.